

Könyvtáros írók, író könyvtárosok

Sok könyvtáros nemcsak olvasója, rendszerezője a magyar irodalomnak, hanem maga is alkotója. Ez a kettős szerep izgalmas kérdéseket vet fel, milyen hatással van a könyvtárosi munka az írói vagy költői tevékenységre – és fordítva? Körkérdés rovatunkban olyan szakembereket kérdeztünk, akik íróként vagy költőként is ismertek, hogyan kapcsolódik össze bennük ez a két tevékenység?

Összeállította: Szüts Etele

háromká

Igyekszem nagyon tudatosan szétválasztani szerepköreimet – mégsem mindig sikerül. Hiszen, ha íróként látogatok el egy könyvtárba, önkéntelenül könyvtárszakmai szemmel is nézem. Gyűjtöm az ötleteket, beszélgetek a könyvtáros kollégákkal. Az utazások jóvoltából jobban rálátok mások munkájára. Jó látni, és gyakran megélni, hogy nem csak mi Esztergomban igyekszünk mindent megtenni az olvasókért, hanem sok könyvtárban ugyanolyan küldetésstudattal dolgoznak.

Íróként a könyvtárban való létezés evidenciának tűnik – de egészen másképpen, mint ahogy azt gondolni szokták. Az írónak, aki könyvtáros is egyben, nincs ideje munkaidőben „írogatni”, ahogyan sokan feltételezik. Viszont sokat profitálok abból, hogy bármikor könnyedén hozzájutok a szakirodalomhoz – történelmiregény-íróként ez nagy segítség. Ha író vendégünk érkezik, örömmel beszélgetek vele az alkotásról, a műhelytitkekről. Nagy áldásnak élem meg, hogy akár példaképeimmel is diskurzust folytathatok – mások és a magam öröme. Az, hogy naponta olvasókkal beszélgethetek egyfajta visszacsatolást jelent, bár sokkal inkább törekszem saját mércémnek megfelelni, mint az olvasói elvárásoknak.

Az irodalom élő, lüktető rendszer. Íróként felelősségem a nyelvet a legmagasabb szinten művelni, kincseit továbbadni. A könyvtár forrás, ihletadó, és azt hiszem, éppen azzal biztosítjuk a könyves kultúra – vagyis a gondolkodás – továbbélését, ha mi magunk is hozzáteszünk valamit.

A legnagyobbaktól tanulhatok, ez ajándék és teher is egyben. Hajnalaim és szabad perceim arra számom, hogy prózámot tökéletesítem.

Bővebben:

schmoltz.webnode.hu

Schmoltz Margit
Helischer József Városi Könyvtár,
Esztergom

Számomra a könyvtár nem „csak” kultúraközvetítő intézmény, sokkal inkább az olvasásnépszerűsítés zászlóshajója. Íróként felszállni erre a hajóra örömjáték – na jó, persze némi munka is. Az író-könyvtáros pálya indulása a gimnáziumi bizonyítványomra tekintve egyértelmű: az éves mulasztott órák száma átlagosan kilencvenkettő, ebből minimum nyolcvanhatet a veszprémi könyvtárban töltöttem.

Az igazolatlan órák terhére olvastam Thomas Mann-t, Kunderát, Hrabalt – gyakorlatilag mindent, különösebb válogatás nélkül. Hogy mi csábított a könyvtárba? Talán az, hogy én is szívesen találtam ki történeteket, és osztottam meg mindenkivel, aki kíváncsi volt rá. Sok-sok évvel később a saját könyvemet könyvtári polcon látni katartikus élmény volt.

Ami íróként bónusz a könyvtári munkában: folyamatosan olyan közegben mozoghatok, ami szövegekkel foglalkozik; nem csak kortárs, hanem klasszikus irodalommal is körül vagyok bástyázva, ez óhatatlanul is

inspirálja az alkotói munkát. Az olvasókkal való találkozás pedig nagyon jó visszacsatolás.

Az irodalmi programok szervezésében pedig segít az írói hivatás, jól ismerve a kortárs irodalmi közeget és az olvasói igényeket is. A könyvtáros és a gyerekkönyvíró létem egyik legfontosabb közös célja, hogy a gyerekekkel megszerettessem az olvasást, a történeteken keresztüli gondolkodást. Ez az a pont, ahol számomra a két hivatás összeér.

Az irodalom világnézet. A könyvtáros közvetítőként, az író alkotóként – vagy épp mint kettő az egyben –, ugyanazzal a hittel él:

az irodalom képes megváltoztatni, jobbá tenni a világot.

Simonfalvi Anita
Csorba Győző
Könyvtár,
Pécs

Úgy vélem, ha többes szerepről beszélünk, akkor téves úton járunk. Jómagam könyvtáros vagyok, sok évtizede vezető beosztásban. Ugyanakkor az általam vezetett intézmény alapvetően közösségi szemléletű, mivel közösségfejlesztői végzettséggel is rendelkezem, és a „közösségekben gondolkodás” áthatja a szemléletmódot, amely szerint a közkönyvtárnak szerethető és szeretett helynek kell lennie.

Mindemellett jogalkotási szakjogászként, ha kell tényállási gondolkodásra váltok, praktizáló családkonzulensként pedig természetes számomra a kontextuális szemléletmód.

Íróként három kötetem jelent meg, most dolgozom a negyediken, közben novellákat írok, nem túl sokat, de igen rangos helyeken jelennek meg (ÉS, Eső, Magyar Napló, Irodalmi Jelen, Országút, Palócföld stb.). Az amatőr ligát már régem magam mögött hagytam, amit az is jelez, hogy megválasztottak a Magyar Írószövetség tagjának.

Ha szerepként fognám fel, amit csinállok, akkor igencsak bővelkednék a szerepekben. Szereplőként aligha lennék hiteles játékos, hiszen tudjuk, hogy a színpadon nem Hamlet beszél, hanem az őt megszemélyesítő színész. Én Virginia Satir Önértékelési nyilatkozatának utolsó mondatával vallom: „Én én vagyok, és ez így van jól.” Ebben beletartoznak szörnyűségeim és nagyszerűségeim, botlásaim és emelkedéseim egyaránt.

A könyvtáros munka hat-e a szerző tevékenységére? Annyi bizonyos, hogy sokat olvastam életemben, de ez is személyspecifikus, hiszen számos könyvtáros kollégát ismerek, akik csak a könnyű műfajokat vagy szakirodalmat olvasnak. Nagy kérdés számomra, hogy a tanár-könyvtáros szakpárok eltűnésével bölcsésznek tekinthetők-e az egyszakos könyvtárosok? Különösen, hogy az rendszerváltás után az informatikai vonalba igyekeztek beleszuszakolni a szakmát, azon a nívón, ahogy képzőhelyenként sikerült.

Hosszú bevezető után a rövid, szubjektív válaszom: nem a könyvtáros, hanem az olvasó miveltem befolyásolja az írói tevékenységemet. Éspedig oda-vissza, ugyanis amióta írok, azóta más szempontokra is figyelek az olvasásnál, tehát elmondhatom, minél többet írok, annál jobban olvasok.

dr. Horváth Sándor Domonkos
(Győry Domonkos)
Dr. Kovács Pál Könyvtár és
Közösségi Tér, Győr

Fotó: Vadász Péter

Megváltásként éltem meg, mikor 2014-ben elkezdtem a könyvtárban dolgozni. Előtte több munkahelyen megfordultam, pakoltam kamionokat, pucoltam árkot és szolgáltam ki kocsmában a pult mögött. Mindig is úgy gondoltam, hogy végső soron mindegyik egytől egyig hozzájárult ahhoz, hogy több legyek, mert tapasztalatot szereztem; ha mást nem is, legalább annyit, hogy mi az, amit egészen biztosan nem szeretnék végezni a jövőben.

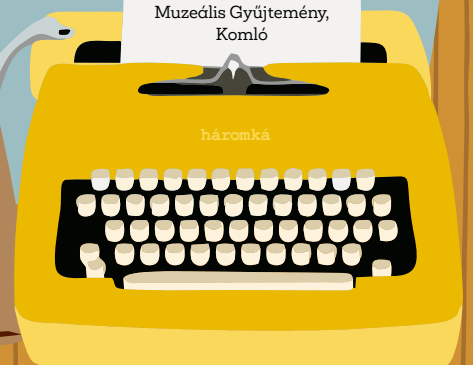
Nem volt megfelelő képzésem, mikor bő egy évtizeddel ezelőtt alkalmazott az intézmény, ezért először csak ismerkedtem a folyamatokkal. Gyerekkorom óta rajongtam a könyvekért, így nem is volt kérdéses, hogy ez a környezetváltozás pozitív hatással lesz az alkotótevékenységemre. Elbűvöltek mind a régi, mind az új kötetek, és itt bőven találkoztam mind a kettővel. Később is, mikor átvettem a nyugdíjba vonult kollégától a könyvfeldolgozást, csak tovább erősödött bennem a gondolat, hogy a megfelelő helyen vagyok. Az új könyvek kiválasztása közben akadt meg a szemem a Szülőföld Könyvkiadón, amely azóta is megjelenteti a műveimet – így konkrétan a könyvtárnak köszönhetem, hogy idén immáron az ötödik regényem érkezik Paraf(r)ázis címmel.

Egy átalakítás miatt, egy irodába kerültem a helytörténeti anyagokkal.

Ennél nagyobb szerencse pedig nem is nagyon érhetett volna. A történeteim ugyanis mind a környéken játszódnak, így ez fölbecsülhetetlen értéknek számít, ha az embernek kutatómunkát kell végeznie, vagy megtalálni egy bizonyos forrásanyagot.

Nem gondolhatok máshogy a könyvtárra, csakis kizárólag szintiszta szeretettel.

Fritsi Péter
Komlóverzum
Látogatóközpont,
Városi Könyvtár és
Muzeális Gyűjtemény,
Komló

Valószínűnek tartom, hogyha nem sodor az élet egy nagy vargabetűvel a könyvtárosi pálya felé, sose írok verseket, regényeket, novellákat. A könyvtárnak, mint támogató közegnek rengeteget köszönhetek, technikai feltételek teremtődtek meg ahhoz, hogy alkotni tudjak (irodalmi műhely, költészeti kurzus, antológiák megjelentetése stb.). Első versem a Műút portálon jelent meg Kabai Lóránt szerkesztésével, aki több éven keresztül volt a gödöllői könyvtárban működő Irka mentora. Később, mikor már látszódott rajtam a munkatársaim körében is, hogy van némi közöm az irodalomhoz, rám ragadt a moderátor szerepe: ha egy-egy kortárs költőt, író-t hívtunk meg, mindig enyém volt a megtiszteltetés, hogy elbeszélgessek vele. (Ezekből a néha vicces, néha kínos emlékekből jó párat meg is osztottam írói oldalamon.) Ez azzal járt, hogy el kellett mélyítenem a tudásomat a kortárs irodalom iránt, rengeteget olvasni, szépirodalmat és kritikai értekezéseket is, ami tudvalevőleg az egyik leghasznosabb tanács a kezdő írók számára. Bár igyekszem nem kihasználni a pozícióból fakadó előnyöket, egy területen igenis bevallom, hogy korrumpált a rendszer: ha az új könyvek között olyanra lelek, amit muszáj elolvasnom, akkor lecsapok rá, és még az olvasók orra előtt kikölcsönzöm magamnak. Természetesen nem tartom be a mezei olvasóknak szóló 8 dokumentumot egyszerre szabályt, ebből kifolyólag a maximum kétszeri hosszabbítási lehetőséget is bőven túllépek sokszor. De hogy kárpótoljam az olvasókat, ha éppen nem találják a kedvenc írójuk legfrissebb kötetét a polcon, mindig tudok csipőből alternatívát felmutatni nekik. Általában a maga által csak „midbrow” női írónak nevezett, kevésbé ismert, ám egyik legigéretesebb kortárs magyar szerzőtől szoktam ajánlani. Ennyi önreklám csak befér a munkámba. Az írói oldalam:

www.istokanna.hu

Istók Anna
Gödöllői Városi Könyvtár és
Információs Központ

Amennyiben a szakmánk a hivatásunk, vagyis önmeghatározásunk fontos eleme, amely kihat a mindennapjainkra, így a lelki életünkre is, úgy megkerülhetetlen, hogy a könyvtárosságnak legyen valami hatása mindarra, ami a lelkünkben táplálkozik, vagy ami – más megfogalmazásban – tükrözi a legbelsőbb valónkat, amilyen adott esetben a költészet. Áttételesen tehát mindenképpen hat a könyvtár, de esetemben olykor közvetlenül is megjelenik, néven neveződik, vagy tetten érhető ilyen-olyan utalásokban.

Az egyik versem alcíme például: „metaadatok két fényképhez”, vagy van olyan versem, amelyet konkrétan a szabványosítás munkafolyamata ihletett. Hogy létezik-e visszahatás? Hat-e a költészet a könyvtári munkára? Erre nincs igazán ötletem. Jóllehet azáltal, hogy a lelki egyensúlyunkhoz hozzájárul, bár nagyon közvetett módon, de mindenképpen pozitív hatást fejt ki, és ez a hatás nyilván a könyvtári tevékenységre is kiterjed.

Dancs Szabolcs
MNMKK
Országos Széchényi
Könyvtár,
Budapest

